

Şah İsmail Hatayi ile ilgi önemli bir eser: DON JUAN OF PERSIA

Şah İsmail Hatayi ile ilgi önemli bir eser: DON JUAN OF PERSIA

Walther Hinz “Uzun Hasan ve Şeyh Cüneyd” adıyla dilimize çevrilip, Türk Tarih Kurumunca ilk baskısı 1948 yılında yapılan eserinde, Şah İsmail’in öncülüğünde kurulan Safevi Kızılbaş devletinden bahsederken şöyle der: “Şeyh Haydar’ın hayatta kalan iki oğlunun, bilhasa İsmail’in başından geçen hadiseler E. Denison Ross tarafından işlenen ve sahibi şimdiye kadar belli olmayan nadir bir eserde anlatılmaktadır.”¹ Sözü ettiği bu eserle ilgili daha fazla bilgi vermez.

Bu eser Safevi Devletinin İspanya ya gönderdiği, sonra orada kalan bir diplomatı tarafından² İspanya’nın Keltçe konuşulan bölgesindeki Katoliklere Safevileri tanıtmak amacıyla yazılmıştır. Eserde yazarın Rusya üzerinden maceralı bir yolculukla nasıl İspanya geldiğinin de öyküsü vardır.

Kitap İspanyanın Kelt dilini konuşan bölgesinde oraya egemen olan Katoliklere bilgi vermek için yazılmış; orada 1603 yılında yayınlanmıştır³. Kitap burada yayımlandıktan 322 yıl sonra, 1926’da İngiltere’de yayınlanmış. İngilizceden de Oktay Efendiyev tarafından Rusçaya çevrilip o dilde yayınlandığını biliyoruz.⁴

Kitabın İngilizce baskısını bulup inceleyince, Walther Hinz’in sözü ettiği kitap ile Oktay Efendiyev’in Don Juan kitabı diye övdüğü kitabın aynı kitap olduğunu anladım. Kitabın farkını fark edince Safevi devleti ile Şah İsmail konusunu işleyen yazarların bu kaynağa gönderme yaptığını gördüm. Örneğin Faruk Sümer, “Safevi Devletinin Kuruluşu ve Gelişmesinde Anadolu Türkmenlerinin Rolü”⁵ adlı kitabında bu kitaptan bahsedip, kitaptan yararlandığını kaynakçasında belirtmiş.

Kitabın İngilizce baskınının kapağında şöyle yazıyor:

THE BROADWAY TRAVELLERS

EDITED BY SIR E. DENISON ROSS AND EILEEN POWER.

DON JUAN OF PERSIA

A SHI'AH CATHILIC 1560–1603

Hem Walther Hinz'ın yazdıklarını, hem de Oktay Efendiyev'in söylediklerini düşününce sözü edilen bu kitabı çok merak etmiştim. İngiltere'ye gelince dostlarımdan rica edip bu kitabı buldurdum. Kitabın bir Kopyasını çıkartıp, çevirisini yaptırıp yayımlatması için Pir Sultan Abdal Kültür Derneği (PSAKD) Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyesi sevgili Önder Aydın'a gönderdim. Şimdi Önder Aydın kitabı hakkında çevirtip yayımlatmak için çalışmalar yürütüyor.

Bende buradan bir çağrı yaparak, bu güzel uğraşında sevgili Önder Aydın'a destek olunmasını istiyorum. Şah İsmail Hatayi o günden bu güne Anadolu'daki Kızılbaşların yaşamını çokça etkilemiş en önemli tarihi şahsiyetlerimizden biridir, belki de bunların en önde gelenidir. Onunla ilgili tarihi gerçekleri bize anlatacak her şeyi bilmek bizim hakkımız. Söylemeye gerek yok ki, Pir Sultan Abdal, Mahlasını bile bu pirlerden almış⁶, Safevilerden çok etkilenmiş, onların yoluna girmiş bir ulumuz. Tüzüğünde de belirttiği gibi, Pir Sultanın inancını, bilincini yaşatıp tarihi mirasını gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla kurulan derneğimizin buna öncülük etmesi hayatımızın bir zorunluluğudur. Bu güzel uğraşında derneğimizin çatısı altında mücadele eden sevgili Önder'e yardımcı olmamız bizimde görevimiz olmalı. Bu güzel işi el birliği ile yapıp toplumumuza sunmalıyız. Bu kültür bizi "El ele el Hakka" düsturunu vererek yetiştirdi, bizde şimdi bu düstur gereği el ele verip Önder'le bu güzel işi başarmalıyız. Böylesi güzel bir uğurda verilen emek zay olmaz. Hakk herkesin emeğini defterine kaydeder deyip sözümü bağlıyorum.

Aşkî niyazlarımla.

Aşk ola. 17 Ekim 2010 Londra

Rıza Aydın.